فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق) بهار ۱۴۰۴ ۲۲(۱) ۱۵۱-۱۱۸

فصلنامه‌ی اقتصاد مقداری

صفحه ی اصلی وب سایت مجله:
www.jqe.scu.ac.ir
شاپا الکترونیکی: ۴۲۷۱-۲۷۱۷
شاپا چاپی: ۵۸۵۰-۲۰۰۸

تاثیر شاخص توسعه تجارت الکترونیک بر بازار اشتغال بخش خدمات در ایران

شادی عسگرپور *، محمد مهدی مجاهدی موخر **، شعله باقری پرمهر ***

* فارغ التحصیلارشد رشته اقتصاد تجارت الکترونیک، گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه غیرانتفاعی خاتم، تهران، ایران (نویسنده‌ی مسئول)
ایمیل: shadiasgarpour96@gmail.com
آدرس پستی: ایران، تهران، تهران،منطقه ۶، خیابان جامی، کدپستی ۱۱۳۸۸۱۷۶۱۳

** عضو هیئت علمی دانشگاه اقتصاد، گروه اقتصاد بازرگانی، دانشکده ی اقتصاد، دانشگاه علامه طباطبایی،تهران، ایران.
ایمیل: m_mojahedi2004@yahoo.com

*** استادیار اقتصاد، گروه اقتصاد، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه غیرانتفاعی خاتم، تهران، ایران.
ایمیل: Sh.bagheripormehr@khatam.ac.ir

اطلاعات مقاله	طبقه‌بندی JEL	واژگان کلیدی
تاریخ دریافت: ۱۶ بهمن ۱۴۰۰ تاریخ بازنگری: ۱۲ شهریور ۱۴۰۱ تاریخ پذیرش: ۲۰ شهریور ۱۴۰۱	C23,D83,E24,F10	اشتغال، تجارت الکترونیک، فن‌آوری ارتباطات و اطلاعات، داده‌های پنل

اطلاعات تکمیلی:
مقاله حاضر برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد خانم شادی عسگرپور با راهنمایی استاد راهنما دکتر محمدمهدی مجاهدی معخر و دکتر شعله باقری پورمهر در دانشگاه خاتم است.
قدردانی: از تمامی افراد و موسساتی که در انجام این تحقیق مولف را مساعدت نمودند، قدردانی می‌شود.
تضاد منافع: نویسنده مقاله اعلام می‌کند که در انتشار مقاله ارائه شده تضاد منافعی وجود ندارد.

منابع مالی: نویسنده‌ها هیچگونه حمایت مالی برای تحقیق، تألیف و انتشار این مقاله دریافت نکرده‌اند.

ارجاع به مقاله:
عسگرپور، شادی.، مجاهدی موخر، محمد مهدی، باقری پرمهر و شعله. (۱۴۰۴). تاثیر شاخص توسعه تجارت الکترونیک بر بازار اشتغال بخش خدمات در ایران. فصلنامه‌ی *اقتصاد مقداری (بررسی‌های اقتصادی سابق)*، ۲۲ (۱)، ۱۵۱-۱۱۸.

10.22055/JQE.2022.39893.2467

© 2025 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)

چکیده گسترده

معرفی:

شاخص توسعه تجارت الکترونیك، سطح دسترسي، استفاده و مهارت به کارگیری فاوا را در مناطق مختلف اندازه‌گیري مي‌کند. از طرفي اشتغال از متغیرهاي کلان اقتصادي به شمار مي‌رود که توجه به آن به دلیل بیکاري گسترده در کشور بسیار حائز اهمیت است. پژوهش حاضر با فرضیه تاثیر مثبت تجارت الکترونیك بر اشتغال در بخش خدمات کشور، طبق آمار ۳۱ استان، در یک بازه زماني ٤ ساله (۱۳۹۵-۱۳۹۸) با استفاده از روش داده‌هاي تابلویي مورد مطالعه قرار گرفته است. نتایج حاصل از برآورد مدل با توجه به معنادار بودن متغیرها در این بررسي نشان مي‌دهد که شاخص مهارت فاوا تاثیر منفي و ضریب نفوذ اینترنت پهن باند موبایل، تاثیر مثبتي بر اشتغال داشته است.

حجم بالای استفاده‌کنندگان از اینترنت در کشور، بازاری برای کسب و کارهای آنلاین فراهم کرده است که تقاضا را برای نیروی انسانی که مهارت کافی در سطح تکنولوژی‌های نوین دارند، افزایش می‌دهد. با توجه به جمعیت جویای کار قابل توجه در کشور، توسعه زیرساخت‌های فاوا می‌تواند بستر را برای ارتقاء تجارت الکترونیک که بخش بزرگی از اشتغال در بخش خدمات را شامل می‌شود، فراهم

کند. از این رو با استفاده از شاخص توسعه تجارت الکترونیک می‌توان آثار مثبت و منفي آن را بر بازار اشتغال مورد بررسی قرار داده و با ارائه راهکار، گامی در جهت حل مشکل بیکاری که از معضلات مهم اقتصادی در مسیر توسعه کشور است، برداشته شود.

متدولوژی:

این پژوهش، باهدف بررسی فرضیه تاثیر مثبت شاخص‌های فاوا بر اشتغال با استفاده از روش برآورد پنل و در یک بازه زمانی ۴ ساله، برای ۳۱ استان کشور پرداخته است. آمار استانی مربوط به اشتغال، *GDP* و موجودی سرمایه از سایت مرکز آمار ایران استخراج شده است.متغیر ضریب نفوذ اینترنت پهن باند موبایل از سایت تنظیم مقررات و ارتباطات رادیویی و آمار شاخص مهارت، از سایت وزارت ارتباطات به دست آمده است.

یافته:

نتایج حاکی از تاثیر مثبت ضریب نفوذ اینترنت بر اشتغال است. با توجه به اینکه آمار اشتغال، مربوط به افراد در سن کار می‌باشد در نتیجه سهم کارکنان بخش خدمات افزایش یافته است.با افزایش یک درصدي شاخص مهارت، اشتغال در بخش خدمات ۲ دهم درصد کاهش می‌یابد. در واقع داشتن سواد دیجیتالی برای کاربرد فاوا در مشاغل، جزء ضروری توسعه کسب و کارها است..متغیر *GDP* واقعی با تاثیر مثبت یک دهم درصدی بر اشتغال بیان می‌کند که اگر تولید ۱ درصد افزایش یابد در صورتی که از ابزارهای فاوا، استفاده شود اشتغال یک دهم درصد افزایش می‌یابد.

نتیجه:

از بین شاخص‌های مورد بررسی، ضریب نفوذ اینترنت پهن باند موبایل، فرضیه پژوهش را تایید و شاخص مهارت فاوا آن را رد می‌کند اما رابطه معناداری با آن دارد. با امکاناتی که

فاوا پیش روی جوامع قرار داده، فرایند تولید و اشتغال را با اثربخشی مثبت همراه کرده است.

Reference

Americo, A., & Veronico, A. (2018). *The effect of e-commerce on employment in retail sector*. Mimeo: New York, NY, USA..

Alderete, M. V. (2015). Does digital proximity between countries impact entrepreneurship?. *info*.

Amiri, S., & Woodside, J. M. (2017). Emerging markets: the impact of ICT on the economy and society. *Digital Policy, Regulation and Governance*.

Chan, B., & Al-Hawamdeh, S. (2002). The development of e-commerce in Singapore: The impact of government initiatives. *Business process management journal*.

Emadzadeh, M., Shahnazi, R., MohammadZadeh, A., & Babaki, R. (2006). The Effect of information and communication technology on employment. *Journal of Economic Research (Tahghighat-e-Eghtesadi)*. 41(4), 197-218. :Available at https://jte.ut.ac.ir/article_18220.html?lang=en (in Persian)

Estaji, A., Roayaei, M., & Mohammadi, A. (2017). The quantitative and qualitative analysis of broadband technology on the economy. *Journal of Science and Technology Policy letters*. 7(2), 55-73. Available at: http://stpl.ristip.sharif.ir/article_20263.html (in Persian)

Farhadi, M., Ismail, R., & Fooladi, M. (2012). Information and communication technology use and economic growth. *PloS one*, *7*(11), e48903.

Haerizadeh, A., Shahhosseini, S., Tavakolian, H., & Taee, H. (2018). The Effct of Information and Communication Technology (ICT) on Employment in Selected of Developing Countries. Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science (M.Sc) in Economics. Allameh Tabataba'i University Faculty of Economics. (in Persian)

ICT development statistics in the provinces, information society monitoring, Ministry of Communication and Information Technology. available at: https://mis.ito.gov.ir/ictindex/provinceindex/1007

Jahangard, A., & Alinaghi, N. (2018). The Causal Relationship between information and communication technology investment and labor productivity Growth. *Journal of New Economy and Commerce.* 13(1), 21-44. :Available athttps://www.sid.ir/paper/385990/fa (in Persian)

Kılıçaslan, Y., & Töngür, Ü. (2019). ICT and employment generation: evidence from Turkish manufacturing. *Applied Economics Letters*, *26*(13), 1053-1057.

Laudon, K.C, & Traver,C.G. (2016). E-Commerce. Business. Technology. Society. GLOBAL EDITION. TWELFTH EDITION.

Lobo, B. J., Alam, M. R., & Whitacre, B. E. (2020). Broadband speed and unemployment rates: Data and measurement issues. *Telecommunications Policy*, *44*(1), 101829.

Mahmoodi, M., & Mahmoodi, E. (2011). The Effect of ICT on Employment of Service Sector in Iran. Quarterly Journal of Economic Research and policies. 19(58), 213-236. :Available at https://qjerp.ir/article-1-211-fa.html (in Persian)

MahmoudZadeh, M., & Asadi, F. (2005). Information and communication technology infrastructures and employment in Iran's service sector. *Journal of New Economy and Commerce*. 3(1), 118-95. :Available at https://www.noormags.ir/view/fa/articlepage/5363/116/text (in Persian)

Mahmoodzadeh, M., Ghavidel, S., & Chavoshi, S.F. (2018). The Effects of E-Commerce on Employment and Productivity in Iran. *Journal of Economics Research*, *18*(68), 153-185. :Available at https://joer.atu.ac.ir/article_8690.html (in Persian)

Maleki, N. (2018). An analysis of the state of information and communication technology in Iran. Statistics (analytical-research bimonthly), 5(6), 31-34.

Miliotis, P., Poulymenakou, A., & Doukidis, G. (1998, September). The shift towards electronic commerce: Market transformation and employment impact. In *International Conference on Theory and Practice of Digital Libraries* (pp. 857-872). Springer, Berlin, Heidelberg.

Nissen, M. E., & Gates, W. R. (2004). Experimental analysis of e-employment market designs. *Journal of Organizational Computing and Electronic Commerce*, *14*(3), 195-222.

Colecchia, A. (2001). Defining and measuring e-commerce: Issues for discussion. In *IAOS Satellite Meeting on Statistics for the Information Society*.

Provincial GDP statistics, regional accounts, Statistical Centre of Iran. available at: https://www.amar.org.ir/

Sadeghi, S.K., Saremi, M., & Garshasebi, S. (2013). Inter-Provincial Comparison of ICT Impact on Employment in Iran. *Journal of Science and Technology Policy. 5(3), 45-54.* :Available at https://jstp.nrisp.ac.ir/article_12880.html?lang=fa (in Persian)

Samimi, S., & Hojabr Kiani, K. (2014). Effect of Information and Communications Technology on Employment of Iran's Manufacturing Industries. *Quarterly Journal of Economic Research and policies*. 22(70), 55-74. :Available at http://qjerp.ir/article-1-610-fa.html (in Persian)

SepehrDoust, H., & Khodaee, H. (2009). The inpact of information and Communication Technology on Employment in Selected OIC Members. *Journal of New Economy and Commerce. 5(19-20), 17-35.* :Available at https://www.sid.ir/paper/118648/fa (in Persian)

Shaukti, A. (2013). Profit on e-commerce indicators and available statistics in this field. Statistics (analytical-research bimonthly), 1(2), 20-24.

Singh, S. (2008). Impact of Internet and E-commerce on the Labour Market. *Indian Journal of Industrial Relations*, *43*(4), 633-644.

Statistics and information of the ICT Department, Radio Communications Regulatory Organization. Available at: https://opendata.cra.ir/ (in Persian)

Terzi, N. (2016). The impact of e-commerce on international trade and employment. In *Encyclopedia of E-Commerce Development, Implementation, and Management* (pp. 2271-2287). IGI Global.

The results of the labor force survey project, Statistical Centre of Iran, Available at: https://www.amar.org.ir/ (in Persian)

The performance report of the second year of the Ministry of Communications and Information Technology In the twelfth government - summer 1398. (2019). Available at: https://www.ict.gov.ir/report98.pdf (in Persian)

Qiwang, Z., & Xiaorui, W. (2020). Factors Influencing Employment Rate and Mobility of Science and Engineering and Economics and Management Graduates in Northeast China: An Examination. *SAGE Open*, *10*(2), 2158244020931935.

UNCTAD, Information Economy Report, Digitalization, Trade & Development. (2017).

United Nations Conference on Trade and Development. (2017). *Information economy report 2017: digitalization, trade and development*. UN.https://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/bigdata/default.aspx

Zahedi, F., Shahhosseini, S., & Tavakolian, H., & Mohammadi, T. (2017). The Impact of Information and Communication Technology on demand for labour in the selected developing countries. Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Science (M.Sc.) Economics and E-commerce In Economics. Allameh Tabataba'i University Faculty of Economics. (in Persian)

Zhao, J. (2020). Internet usage and rural self-employment in China. *Asian Perspective*, *44*(1), 77-101.

Wieman, C. (1998). The high-tech transition: Technology and the prospects for improving infrastructure performance. *Journal of Urban Technology*, *5*(2), 21-46.

World Trade Organization (WTO). (2020). E-commerce, trade and the COVID-19 pandemic. *WTO Working Papers, No. 2020/05, WTO, Geneva*.